

Картка № 1

I. Укажіть, у якому рядку в усіх словах приголосні тверді.

1. Працювати, життя, хазяїн, монета, година.
2. Поличка, сила, рік, струна, смужка.
3. Сказати, полотно, сон, велосипед, весна.
4. Навчатися, влітку, людина, серце, зірочка.
5. Сонце, мріяти, море, розмова, береза.

II. Укажіть, у якому рядку в усіх словах кількість звуків і букв однакова.

1. Взимку, подвір'я, весняний, олівець, співати.
2. Криниця, собор, історія, праска, знання.
3. Сіль, літера, мрія, якір, спадщина.
4. Струмок, сонячний, вулиця, ранок, сон.
5. Море, п'ятниця, приїхати, суніця, хліб.

III. З'ясуйте, у якому рядку в усіх словах можливе чергування приголосних звуків при словозміні чи словотворенні.

1. Садити, світити, вчити, дерти, вимірювати.
2. Мостити, пекти, ловити, любити, хотіти.
3. Дробити, оформляти, стерегти, брати, везти.
4. Берегти, їздити, кликати, мести, жити.
5. Бігти, кришити, ломити, терти, упирати.

IV. Укажіть ознаки, за якими протиставляють приголосні звуки.

1. Глухість.
2. Твердість/м'якість.
3. М'якість.
4. Подовженість.
5. Дзвінкість/глухість.

V. Знайдіть відповідність між рядами букв та їх звуковим значенням.

1. Букви, що завжди позначають один звук.	А. я, ю, є. Б. ї, щ.
2. Букви, що можуть позначати і один, і два звуки.	В. а, о, у, і. Г. д, т, з, с, ц, л, н.
3. Букви, що позначають лише тверді приголосні звуки.	Г. б, п, в, н, р.
4. Букви, що можуть позначати на письмі і тверді, і м'які приголосні.	
5. Букви, що позначають завжди два звуки.	

VI. Упишіть до таблиці термін, що позначає найменшу одиницю мови та мовлення.

Картка № 2

I. Укажіть, у якому рядку в усіх словах приголосні тверді.

1. Садовод, складність, князювати, найменший, врожай.
2. Ковзати, скоринка, однокласник, переклад, саджати.
3. Козак, льодяний, навчати, апельсин, розумний.
4. Берег, вечірка, горіховий, друкар, займенниковий.
5. Звук, слово, комплексний, кораблик, механізм.

II. Укажіть, у якому рядку в усіх словах є спільний звук.

1. Вісь, сів, сивий, ясний, син.
2. Деревій, весна, вітер, павутина, кавун.
3. Віхоть, вогкий, кухня, хутір, фартух.
4. Жених, дочці, дріжджі, череда, ціп.
5. Тільки, пташка, тушкан, тюль, тема.

III. Укажіть, у якому рядку в усіх словах можливе чергування приголосних звуків при словозміні чи словотворенні.

1. Кріпити, крастися, плести, дерти, нести.
2. Могти, стерегти, пустити, кидати, вимірювати.
3. Дробити, бігти, полоти, брати, везти.
4. Святити, молоти, красти, шити, терти.
5. Топити, носити, їздити, пустити, графити.

IV. Зазначте слова, у складі яких є лише два дзвінки приголосні звуки.

Обіцй¹ мало², а³ зроби⁴ багато⁵ (Народна творчість).

V. Знайдіть відповідність між місцем творення звуків та їх рядами.

1. Задньоротові.	A. [б], [п], [в], [м], [ф].
2. Губні.	B. [д], [т], [з], [с].
3. Піднебінні.	B. [р], [ж], [ч], [ш] [й].
4. Зубні.	Г. [г], [к], [х], [г].
5. Губні та задньоротові.	Г. [б], [г], [в], [ф], [к].

VI. Упишіть до таблиці термін на позначення розділу науки, який вивчає звуки мови і мовлення.

Картка № 3

I. Укажіть, у якому рядку в усіх словах приголосні глухі.

1. Тіньовий, скоринка, тинятися, комар.
2. Морок, кіготь, холод, проїзд, двері.
3. Монах, ховрах, кожух, темний, коло.
4. Спека, спати, поспіх, чаша, посуха.
5. Безлад, малий, гриміти, страх, гора.

II. Укажіть, у якому рядку в усіх словах дж і дз позначають один звук.

1. Підземний, віджити, відзоріти, дзвонар, джунглі.
2. Підзолистий, піджарити, дзвеніти, дзбан, дзенькіт.
3. Дзюркіт, джміль, джерело, дзьоб, дзеркало.
4. Підживлення, джаз, кукурудза, відзвучати, джем.

5. Підзорний, підзахисний, джоуль, джазовий, підзвітний.

III. З'ясуйте, у якому рядку в усіх словах наявне подвоєння приголосних.

1. Суддя, життєпис, законно, трясса, бовван.
2. Ляти, туманний, збіжжя, життя, юннат.
3. Відділ, роззява, ранній, військкомат, старанно.
4. Ілля, навмання, колосся, годинник, численний.
5. Почуття, Вінниця, рілля, сіллю, сторіччя.

IV. Позначте слова, у яких звуки передаються за допомогою буквосполучень.

Ми¹ дзвіночки²,

Лісові³ дзвіночки⁴

Славим⁵ день⁶.

Ми⁷ співаєм⁸.

Дзвоном⁹ зустрічаєм¹⁰

День¹¹!

День¹²! (П. Тичина).

V. Знайдіть відповідність між можливим чергуванням голосних та приголосних звуків при словозміні чи словотворенні і рядами слів.

1. Чергування голосних при словозміні.	А. Рука, світити, вухо, графити.
2. Чергування приголосних при словотворенні та словозмінні.	Б. Шовк, атом, середа, хлібороб.
3. Чергування не відбувається.	В. Шість, Канів, вогонь, хлопець.
4. Чергування голосних при словотворенні.	Г. Сідати, ломити, говорити, скакати.
5. Чергування приголосних при словозміні.	Ґ. Лазити, носити, возити, їздити.

VI. Упишіть до таблиці термін на позначення звуків, при вимові яких шум переважає над голосом.

Картка № 4

I. Укажіть, у якому рядку в усіх словах приголосні дзвінки.

1. Додавати, будинок, режисер, зріз, лев.
2. З'їзд, ворог, левада, пити, раса.
3. Одяг, доба, здогад, дуб, лід.
4. Рада, волошка, лити, перстень, словник.
5. Згуба, драма, летючий, список, мити.

II. Зазначте, у якому рядку всі слова розташовано в алфавітному порядку.

1. Борона, відживати, вабити, подружжя, контракт.
2. Дивак, дим, ласий, палати, канцелярія.
3. Рости, симпатія, знахар, витівки, ручка.
4. Відгук, шофер, автомобіль, скромний, писати.

5. Вибори, відмикати, відміна, вносити, вороний.

III. З'ясуйте, у якому рядку в усіх словах можливе чергування голосних звуків при словозміні чи словотворенні.

1. Гатити, водопій, сон, мох, шелест.
2. Особа, пшоно, череда, вовк, студент.
3. Голова, слово, осінь, Канів, день.
4. Стояти, сім, джерело, тінь, берег.
5. Вітер, женити, сторона, колгосп, рот.

IV. Позначте слова, у яких спостерігається розбіжність між написанням і вимовою.

З¹ ким² поведешся³, того⁴ й⁵ наберешся⁶ (Народна творчість).

V. Знайдіть відповідність між фонетичними явищами та рядами слів, що їх ілюструють.

1. Подовження і подвоєння приголосних.	А. Приніши, безжурний, коритце, сміється.
2. Уподібнення приголосних.	Б. Тріснути, проїзний, щасливий, захисний.
3. Подвоєння приголосних.	В. Насіння, гілля, Ілля, стаття.
4. Подовження приголосних.	Г. Піддати, стінний, оббити, розрісся.
5. Спрощення у групах приголосних.	Г. Роззброєння, ляти, лимонний, навмання.

VI. Упишіть до таблиці термін на позначення звуків, які утворюються з голосу і шуму або тільки шуму.

Картка № 5

I. Укажіть, у якому рядку в усіх словах приголосні тверді.

1. В'ялий, люлька, метал, обстріл, залізниця.
2. Людина, напруга, журнал, коваль, стільчик.
3. Кобзар, перина, бенкет, сорок, бант.
4. Вчений, заїзд, папороть, картина, вологість.
5. Засновник, первоцвіт, малятко, буква, м'якість.

II. Оберіть рядок, у якому в усіх словах відбувається уподібнення звуків.

1. Рости, безбережний, анекдот, рясний, вокзал.
2. Молотьба, березняк, якби, житловий, роздавати.
3. Розпач, розчесати, бездарний, безхмарний, легкий.
4. Легко, дочці, пісня, розширити, честь.
5. Грядка, бігом, днями, дзвін, доля.

III. З'ясуйте, у якому рядку в усіх словах можливе чергування голосних звуків при словозміні чи словотворенні.

1. Піч, чекати, вільний, порох, джерело.
2. Брати, вікно, сон, смерть, ложечка.
3. Брехати, земля, гора, берег, лев.
4. Затирати, осінь, камінь, город, шовк.
5. Ворота, вісь, слово, болото, Харків.

IV. Позначте слова, у яких звуків удвічі більше, ніж букв.

Довго¹ я² не³ хотіла⁴ коритись⁵ весні⁶,
Не⁷ хотіла⁸ її⁹ вислухати¹⁰ (Леся Українка).

V. Знайдіть відповідність між характером наголосу у словах та їх рядами.

1. У всіх словах наголос рухомий.	А. День, професор, театр, друкар.
2. У всіх словах наголос сталий.	Б. Тріска, атлас, колос, ніде.
3. Усі слова з подвійним наголосом.	В. Спина, новий, карта, чаша.
4. Деякі слова з рухомим наголосом.	Г. Мабуть, азбука, помилка, весняний.
5. Слова, у яких зміна наголосу призводить до зміни значення слова.	Г. Рука, голос, діжка, земля.

VI. Упишіть до таблиці назву розділу науки про мову, який вивчає знаки письма.

Картка № 6

I. Укажіть, у якому рядку в усіх словах є м'які приголосні.

1. Пісня, світло, ранок, косуля, політ.
2. Дятел, сокира, листя, переліт, колиска.
3. Буряк, місяць, квітка, сокіл, лис.
4. Ведмідь, ряска, каченя, сопілка, мороз.
5. Дядько, лялька, няня, дяк, люлька.

II. Зазначте, у якому рядку в усіх словах відбувається уподібнення звуків.

1. Стіл, свято, звісно, щастя, весняний.
2. Чесно, тести, рясний, дзюрчати, хвоя.
3. Зчистити, розжарити, зшити, дочці, льотчик.
4. Вогко, книжка, грядка, списати, низько.
5. Слива, зняти, постіль, сонце, тиждень.

III. З'ясуйте, у якому рядку в усіх словах можливе чергування голосних звуків при словозміні чи словотворенні.

1. Лоб, Київ, водопій, ложечка, мій.
2. Дохід, вести, нога, дерево, мох.
3. Слово, вечір, могти, шовк, мороз.
4. Борода, сон, село, вишня, шосте.
5. Студент, шерсть, лід, гонити, осінь.

IV. Позначте слова, у яких літери пишуться за морфологічним принципом.

Благослови¹, хай² лишаться³ мені⁴

Юга⁵ понад⁶ скорботною⁷ Стіною⁸

Й⁹ понад¹⁰ Рікою¹¹ схили¹² весняні¹³ (М. Фішбейн).

V. Установіть відповідність між характером звуків та їх рядами.

1. Сонорні.	А. [б], [т], [д], [з], [ш].
2. Шумні.	Б. [к], [с], [п], [ф], [х].
3. Глухі.	В. [д], [ж], [б], [г], [з].

4. Дзвінкі. Г. [в], [р], [л], [м], [н].
 5. Дзвінкі та сонорні. Г. [р], [л], [м], [б], [г].

VI. Упишіть до таблиці термін на позначення частини слова, яку вимовляємо одним поштовхом видихуваного повітря.

Картка № 7

I. Укажіть, у якому рядку в усіх словах є м'які приголосні.

1. Таранька, матеріальний, безсмертність, олень, альманах.
2. Факультет, ухвалити, камінь, рука, зошит.
3. Книжка, дуб, батько, мати, дерево.
4. Велосипед, апельсин, лимон, тополя, філософія.
5. Торговець, вікно, річка, мільйон, бібліотека.

II. Оберіть рядок, у якому в усіх словах можливе чергування голосних звуків.

1. Думати, гребти, косити, сапати, гриміти.
2. Мести, текти, плести, пекти, везти.
3. Пестити, дряпати, допомагати, шарпати, летіти.
4. Сидіти, нидіти, тиснути, дрижати, бажати.
5. Плекати, качати, вести, носити, ламати.

III. З'ясуйте, у якому рядку кількість звуків і букв однакова.

1. Автор, багрянний, з'єднувати, дебют, честь.
2. Колектив, цоколь, ціна, яблуко, ядро.
3. Щільний, чистий, сюжет, артист, вівчар.
4. Депутат, килим, яскравий, щедрівка, шукати.
5. Бас, балет, звір, пакет, щирість, дзенькіт.

IV. Позначте слова, у яких є лише дзвінкі приголосні звуки.

Добре¹ танцювати² тому³, кому⁴ щастя⁵ на⁶ дудку⁷ грає⁸ (Народна творчість).

V. Установіть відповідність між характером складів у словах та їх рядами.

1. В усіх словах усі склади відкриті.	А. Візок, олень, номер, досить.
2. В усіх словах усі склади закриті.	Б. Море, доля, душа, мито.
3. В усіх словах перший склад відкритий, а другий — закритий.	В. Квартал, перший, зірка, діжка.
4. В усіх словах перший склад закритий, а другий — відкритий.	Г. Морський, піднос, дерти, бартер.
5. В усіх словах характер складів різний.	Г. Верхи, більше, завжди, завтра.

VI. Упишіть до таблиці термін на позначення виділення посиленням голосу певного складу у слові.

Картка № 8

I. Укажіть, у якому рядку в усіх словах приголосні глухі.

1. Сік, край, село, п'ятірка, людина.
2. Опік, масло, нектар, дзвін, число.
3. Сапа, тік, шапка, опис, спектися.
4. Небо, іменини, чоло, залізо, хмара.
5. Дощ, чекання, веселка, сонячний, вітер.

II. Визначте, у якому рядку в усіх словах слід писати літеру г.

1. Заслу...а, ле...ко, на...орода, ка...ат, ла...ідно.
2. На...ода, ...олова, ...усак, за...отівля, па...орб.
3. ...арбуз, ма...ніт, ...усар, па...ін., за...адка.
4. ...ава, ...анж, ...ел...отати, ...уля, ...рунтовий.
5. На...олос, ...ілка, ле...енда, коле...а.

III. З'ясуйте, у якому рядку в усіх словах при словозміні чи словотворенні можливе чергування приголосних звуків.

1. Котити, графити, берегти, брати, виорювати.
2. Казати, робити, квасити, забарвити, любити.
3. Кликати, колахати, радити, терти, кидати.
4. Лазити, нагородити, ловити, завмерти, везти.
5. Скакати, відкусити, допомогти, жити, могли.

IV. Позначте слова, у яких усі склади відкриті.

Знов¹ весна², і³ знов⁴ надії⁵

В⁶ серці⁷ хворім⁸ оживають⁹... (Леся Українка).

V. Знайдіть відповідність між літерами українського алфавіту та їх здатністю передавати один чи два звуки.

1. Літери, що позначають лише один звук.	А. я, ю, є. Б. д, т, ш.
2. Літери, що позначають один або два звуки.	В. щ, ї. Г. к, п, м.
3. Літери, що позначають лише два звуки.	Г. я, ю, ї.
4. Літери, що позначають один звук лише в певній позиції слова.	
5. Літери, що позначають два звуки лише в певній позиції слова.	

VI. Упишіть до таблиці слово-термін, що означає сукупність букв, розташованих у традиційному порядку.

Картка № 9

I. Укажіть, у якому рядку в усіх словах приголосні дзвінкі.

1. Ліра, упіймав, ранок, вікно, парк.
  2. Задум, намір, мороз, ранній, вірно.
  3. Найняти, нарада, мода, дарунок, зміна.
  4. Майка, лінивий, район, віра, марка.
  5. Лампа, рама, рій, лійка, воля.
- II. З'ясуйте, у якому рядку в усіх словах відбувається уподібнення приголосних звуків.
1. Ребро, журба, діжка, стегно, стіл.
  2. Сільський, пісня, кузня, спорт, стіна.
  3. Радість, вишня, розповідь, казка, вітряк.
  4. Гребти, скосити, сміх, сікти, ніжка.
  5. Безжурний, принісши, зшивати, зчепити, зважся.
- III. Оберіть рядок, у якому в усіх словах при словозміні чи словотворенні можливе чергування приголосних звуків.
1. Возити, просити, бити, грати, жити.
  2. Хотіти, їздити, гостити, завмерти, везти.
  3. Громити, оформити, косити, кидати, пливти.
  4. Чистити, купити, плакати, водити, плавити.
  5. Мазати, шити, пекти, нести, стати.
- IV. Позначте слова, у яких є лише тверді приголосні звуки.
Світає¹... Так² тихо³, так⁴ любо⁵, так⁶ ніжно⁷ у⁸ полі⁹ (П. Тичина).

V. Знайдіть відповідність між визначеннями та термінами.

1. Графічний знак, що слугує для позначення на письмі звука.	А. Пунктограма.
2. Розташовані в певному порядку літери.	Б. Апостроф.
3. Риска, що вживається для з'єднання деяких типів складних слів.	В. Дефіс.
4. Надрядковий значок, яким передають на письмі роздільну вимову.	Г. Алфавіт.
5. Написання, яке здійснюється на основі правил орфографії.	Г. Літера.

VI. Упишіть до таблиці термін на позначення розділу науки про мову, що вивчає правильну вимову слів.